

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 100/01-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. októbra 2001 predbežne prerokoval návrh na začatie konania Ing. A. R., trvale bytom S., okres V. n. T., zastúpeného komerčným právnikom JUDr. J. L., K., pre porušenie jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 3, čl. 29 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

Návrh na začatie konania Ing. A. R. v časti namietajúcej porušenie jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky **o d m i e t a** pre nepríslušnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky na jeho prerokovanie a v časti namietajúcej porušenie jeho základných práv podľa čl. 29 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnený.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Podaním z 18. júla 2001 označeným ako „Sťažnosť na porušenie mojich základných práv a slobôd“ sa na Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) obrátil Ing. A. R. (ďalej len „navrhovateľ“).

Navrhovateľ uviedol, že zo strany prednostu Okresného úradu vo V. n. T. I. P. došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 3, čl. 29 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) tým, že menovaný v rozhovore pre Prešovský denník KORZÁR uviedol nepravdivé a lživé údaje týkajúce sa jeho osoby, ktoré následne uvedené periodikum publikovalo v článku «„Ťažko hovoriť, že nemocnica má imaginárneho nepriateľa,“ tvrdí I. P.» uverejnenom 27. júna 2001.

Navrhovateľ ďalej uviedol, že v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy podáva sťažnosť na porušenie svojich základných práv, a žiadal o priznanie finančného zadošťučinenia vo výške 500.000,- Sk.

Ústavný zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 90/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, svojimi ustanoveniami čl. I bodu 71 a 78 a čl. III s účinnosťou od 1. júla 2001 vypustil z čl. 130 ústavy ods. 3, v zmysle ktorého ústavný súd môže začať konanie aj na podnet právnických alebo fyzických osôb, ak namietajú porušenie svojich práv, pričom účinnosť nového znenia čl. 127 ústavy o ústavnej sťažnosti ustanovil až od 1. januára 2002. V záujme poskytovania ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy (ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti) vrátane ochrany ústavou garantovaných základných práv a slobôd právnických a fyzických osôb a s prihliadnutím na § 20 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorý ustanovuje základné náležitosti návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, ústavný súd potom podanie navrhovateľa posúdil ako návrh na začatie konania pre porušenie základných práv (ďalej len „návrh“).

Následne ústavný súd listom z 18. septembra 2001 upozornil navrhovateľa na náležitosti kvalifikovaného podania na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené najmä v § 20, § 50 a § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde a vyzval ho, aby nedostatky svojho návrhu odstránil v lehote 14 dní od doručenia výzvy ústavného súdu.

Podaním z 5. októbra 2001 označeným ako „Podnet“ navrhovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu doplnil náležitosti návrhu. Okrem iného uviedol: „ ... pán prednosta uvádza, že ten, kto sa zapríčinil o zadĺženie vranovskej nemocnice je podľa obchodného registra zaregistrovaný v štyroch eseročkách. Jedna z nich je na sprostredkovanie obchodu v zdravotníckych službách, dve sú lekárne a do štvrtej patrí aj súkromná dialýza F., ktorá sa v uplynulých dňoch smutne preslávila úmrtím pacientky pri dialýze. V týchto eseročkách je aj bývalý ekonomický námestník nemocnice, takže riaditeľka sa nemôže čudovať, že toky financií sa prezrádzajú. ... Tvrdenia pána prednostu, že mojou účasťou ako spoločník v jednotlivých spoločnostiach (toto právo mi zaručuje Ústava Slovenskej republiky) som v podstate spreneveril štátne prostriedky je holý nezmysel a lož. ... Zverejnením nepravdivých a lživých údajov prednostom Okresného úradu vo V. n. T. I. P., došlo k urážke mojej osobnej cti, k poškodeniu mojej dobrej povesti ako aj k porušovaniu mojich práv neoprávneným zhromažďovaním a zverejňovaním údajov o mojej osobe, zaručovaných v Ústave SR.“

Právny zástupca navrhovateľa taktiež upresnil petit návrhu. Žiadal, aby ústavný súd rozhodol: „Publikovaním nepravdivých skutočností v denníku Prešovský denník – KORZÁR dňa 27. júna 2001 v článku „Ťažko hovoriť, že nemocnica má imaginárneho nepriateľa“ boli porušené základné ľudské práva a slobody podnecovateľa upravené v čl. 19 ods. 1 a ods. 3, čl. 29 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nie je ústavný súd príslušný, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne

neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Navrhovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods.1 a 3 ústavy publikovaním nepravdivých skutočností týkajúcich sa jeho osoby v denníku Prešovský denník KORZÁR.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy: „Každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.“

Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia: „Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.“

Vo svojom rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 36/96 ústavný súd uviedol: „Ústava vo svojej siedmej hlave označenej ako „Súdna moc“ konštituuje vzťah ústavného súdu a všeobecných súdov ako dvoch samostatných a vzájomne nezávislých zložiek súdnej moci v Slovenskej republike.“

Samostatnosť oboch zložiek súdnej moci sa prejavuje v tom, že každá z nich má ústavou a zákonmi vymedzenú svoju vecnú pôsobnosť, ktorú vykonáva samostatne a bez spoluúčasti druhej zložky. Ústavný súd nie je oprávnený konať a rozhodovať o veciach, ktoré sú zverené do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 52/98).

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy: „Súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.“

Podľa § 7 Občianskeho súdneho poriadku v občianskom súdnom konaní súdy (všeobecné) prejednávajú a rozhodujú veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, družstevných, ako aj obchodných vzťahov (včítane podnikateľských a hospodárskych vzťahov), pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

Ustanovenie § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) ustanovuje: „Fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.“

Právne vzťahy týkajúce sa ochrany osobnosti sú svojou povahou vzťahmi občianskoprávnymi a ako také patria do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov.

Ochranu navrhovateľom namietaným základným právam podľa čl. 19 ods.1 a 3 ústavy poskytujú všeobecné súdy v konaniach vo veciach ochrany osobnosti podľa § 11 až 16 Občianskeho zákonníka v spojení s § 200i Občianskeho súdneho poriadku, a nie ústavný súd (mutatis mutandis I. ÚS 2/00), ktorý preto na prerokovanie návrhu navrhovateľa v tejto časti nie je príslušný.

Podľa čl. 29 ods. 1 ústavy: „Právo slobodne sa združovať sa zaručuje. Každý má právo spolu s inými sa združovať v spolkoch, spoločnostiach alebo iných združeniach.“

Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy: „Každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.“

Pokiaľ ide o navrhovateľom namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 29 ods.1 a čl. 35 ods.1 ústavy, ústavný súd konštatoval, že právo slobodne sa združovať ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť predstavujú ústavné záruky slobody výkonu či realizácie činností alebo aktivít špecifického charakteru.

Vzhľadom na túto ich povahu tieto práva nemožno porušiť či obmedziť verbálnym alebo písomným prejavom, hoci medializovaným, ktorým sa zverejnia údaje aj tak verejne alebo bežne dostupné (skutočnosti zapísané v obchodnom registri), ak uvedený prejav nemá povahu (alebo nie je spojený) právneho aktu alebo opatrenia mocenského charakteru, ktoré sú spôsobilé právne alebo fakticky obmedziť výkon uvedených práv.

Ak navrhovateľ namietne také porušenie práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu očividne nemohlo nastať, ústavný súd návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (mutatis mutandis II. ÚS 70/99).

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (mutatis mutandis I. ÚS 66/98).

V časti týkajúcej sa tvrdeného porušenia práv navrhovateľa podľa čl. 29 ods. 1, resp. čl. 35 ods. 1 ústavy ide o nedostatok priamej príčinnej súvislosti medzi navrhovateľom namietaným konaním a základnými právami, ktoré mali byť porušené, a preto bolo potrebné jeho návrh odmietnuť ako zjavne neopodstatnený.

Z vyššie uvedených dôvodov potom ústavný súd rozhodol o návrhu navrhovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.